EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 05 23
COM(2022) 613 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2022 m. Kroatijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Kroatijos konvergencijos programos

{SWD(2022) 613 final} - {SWD(2022) 640 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2022 m. Kroatijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Kroatijos konvergencijos programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241[3], kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Priemonė prisideda prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kartu didindama valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padeda stiprinti tvarią viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu. 2022 m. birželio [XX] d., laikantis Reglamento (ES) 2021/2411 11 straipsnio 2 dalies, atnaujintas pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

---

1 OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

2 OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

3 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

(2) 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija priėmė metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2022 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Joje tinkamai atsižvelgta į 2021 m. gegužės mėn. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime dar kartą patvirtintą bendrą įsipareigojimą toliau įgyvendinti 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2022 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytus prioritetus. 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Kroatija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą[4]. Tą pačią dieną Komisija priėmė Pasiūlymą dėl 2022 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas (ją Taryba priėmė 2022 m. kovo 14 d.);

(3) geopolitines ir ekonomines aplinkybes labai pakeitė po pasaulinės pandemijos įvykusi Rusijos invazija į Ukrainą. Invazijos poveikis valstybių narių ekonomikai pasireiškia, pvz., aukštesnėmis energijos bei maisto produktų kainomis ir prastesnėmis augimo perspektyvomis. Aukštesnės energijos kainos itin slegia pažeidžiamiausius namų ūkius, kurie patiria energijos nepriteklių. Be to, į ES atvyksta kaip niekada daug pabėgėlių iš Ukrainos. Šiomis aplinkybėmis 2022 m. kovo 4 d. pirmą kartą pradėta taikyti Laikinosios apsaugos direktyva[5], pagal kurią iš Ukrainos perkeltiems asmenims suteikiama teisė teisėtai būti ES, taip pat galimybė mokytis, dalyvauti darbo rinkoje, gauti sveikatos priežiūros paslaugas, būstą ir socialinę paramą;

(4) atsižvelgiant į sparčiai kintančią ekonominę ir geopolitinę padėtį ir kaip išdėstyta 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje, 2022 m. Europos semestras – plataus masto ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo sistema – atnaujinamas, o kartu pritaikomas prie Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo reikalavimų. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, itin svarbu įgyvendinti priimtus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, pateiktas per 2019 ir 2020 m. semestro ciklus, arba didelę jų dalį. 2019 ir 2020 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius, šalia visų konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, pateiktų iki pakoreguoto plano pateikimo datos;

(5) nuo 2020 m. kovo mėn. taikoma bendroji nukrypti leidžianti išlyga[6]. 2021 m. kovo 3 d. komunikate[7] Komisija taip pat išdėstė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio vienas iš pagrindinių

---

4 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo, OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

5 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga, OL L 71, 2022 3 4, p. 1.

6 Komisijos komunikatas Tarybai dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo,
Briuselis, 2020 3 20, COM(2020) 123 *final*.

7 Komisijos komunikatas Tarybai „Metai nuo COVID-19 protrūkio. Fiskalinės politikos atsakas“, Briuselis, 2021 3 3, COM(2021) 105 *final*.

kiekybinių kriterijų būtų ES arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą pratęsti 2023 m. būtų pagrįsta dėl didesnio neapibrėžtumo ir didelės neigiamų ekonominės perspektyvos pokyčių rizikos karo Europoje aplinkybėmis, dėl precedento neturinčių energijos kainų šuolių ir tolesnių tiekimo grandinės sutrikimų;

(6) laikantis 2021 m. birželio 18 d. Tarybos nuomonėje dėl 2021 m. konvergencijos programos pateikto požiūrio, fiskalinės politikos kryptį šiuo metu geriausia vertinti kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytį, palyginti su vidutinio laikotarpio potencialiu augimu[8]. Be bendros fiskalinės politikos krypties, siekiant įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis yra palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais, dėmesys taip pat skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų[9] pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones) ir investicijų raidai;

(7) 2022 m. kovo 2 d. Komisija priėmė komunikatą[10] ir jame pateikė plataus pobūdžio 2023 m. fiskalinės politikos gairių, kuriomis siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Remdamasi 2022 m. žiemos prognozėje pateikta makroekonomine perspektyva, Komisija pažymėjo, kad perėjimas nuo bendros remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos krypties 2020–2022 m. prie iš esmės neutralios bendros fiskalinės politikos krypties 2023 m. atrodytų tinkamas; tuo pat metu reikia būti pasirengus reaguoti į kintančią ekonominę padėtį. Komisija paskelbė, kad konkrečioms valstybėms narėms 2023 m. ir toliau turėtų būti teikiamos skirtingos fiskalinės rekomendacijos ir turėtų būti atsižvelgta į galimą tarpvalstybinį šalutinį poveikį. Komisija valstybes nares paragino atsižvelgti į šias gaires savo stabilumo ir konvergencijos programose. Komisija įsipareigojo atidžiai stebėti ekonominius pokyčius ir prireikus pritaikyti politikos gaires, vėliausiai – 2022 m. gegužės mėn. pabaigoje paskelbsimame Europos semestro pavasario dokumentų rinkinyje;

(8) kalbant apie 2022 m. kovo 2 d. fiskalines gaires, 2023 m. fiskalinėmis rekomendacijomis atsižvelgiama į prastesnę ekonominę perspektyvą, didesnį neapibrėžtumą ir papildomą neigiamų pokyčių riziką, taip pat į didesnę infliaciją, palyginti su žiemos prognoze. Atsižvelgiant į šiuos aspektus, fiskalinis atsakas turi būti didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą ir išlaikyti pažeidžiamiausių namų ūkių perkamąją galią, kad būtų galima sušvelninti energijos kainų šuolio poveikį ir padėti apriboti antrinio poveikio infliacinį spaudimą tikslinėmis ir laikinomis priemonėmis; fiskalinė politika turi likti lanksti,

---

8 Šioje rekomendacijoje pateikiami fiskalinės politikos krypties ir jos komponentų įverčiai yra Komisijos įverčiai, grindžiami prielaidomis, kuriomis pagrįsta Komisijos 2022 m. pavasario prognozė. Komisijos vidutinio laikotarpio potencialaus augimo įverčiai neapima teigiamo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų ekonomikos augimą, poveikio.

9 Nefinansuojamų Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis.

10 Komisijos komunikatas Tarybai „2023 m. fiskalinės politikos gairės“, Briuselis, 2022 3 2, COM(2022) 85 *final*.

kad būtų galima prisitaikyti prie greitai kintančių aplinkybių, ir skirtis konkrečiose šalyse priklausomai nuo jų fiskalinės ir ekonominės padėties, įskaitant krizės poveikį joms ir iš Ukrainos perkeltų asmenų srautą į jas;

(9) 2021 m. gegužės 14 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Kroatija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. liepos 20 d. Taryba priėmė Sprendimą dėl Kroatijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo[11]. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimto sprendimo, kad Kroatija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(10) 2022 m. balandžio 28 d. Kroatija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2022 m. nacionalinę reformų programą, o 2022 m. balandžio 29 d. – 2022 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2022 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Kroatijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(11) 2022 m. gegužės 23 d. Komisija paskelbė 2022 m. Kroatijos ataskaitą[12]. Joje įvertinta pažanga, Kroatijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019, 2020 ir 2021 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir, remiantis ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestine, apžvelgta, kaip Kroatija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai, įskaitant dėl Rusijos invazijos į Ukrainą kylančius uždavinius. Be to, joje įvertinta Kroatijos pažanga, padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant ES pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat JT darnaus vystymosi tikslų;

(12) Komisija pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį atliko Kroatijos nuodugnią apžvalgą ir jos rezultatus paskelbė 2022 m. gegužės 23 d.[13] Komisija padarė išvadą, kad Kroatijoje makroekonominio disbalanso nebėra. Visų pirma padaryta didelė pažanga mažinant privačiojo sektoriaus įsiskolinimą ir grynuosius išorės įsipareigojimus, o valdžios sektoriaus skola tebėra didelė, tačiau ji vėl pradėjo mažėti ir iki pandemijos padėtis buvo pastebimai pagerėjusi;

(13) 2020 m. liepos 20 d. Taryba rekomendavo Kroatijai, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, 2020 ir 2021 m. imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ji Kroatijai taip pat rekomendavo, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę

[11] 2021 m. liepos 6 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Kroatijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 10149/2021).

[12] SWD(2022) 613 *final*.

[13] SWD(2022) 633 *final*.

būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2021 m. Kroatijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 7,3 % BVP 2020 m. iki 2,9 % 2021 m. Kroatijos fiskalinės politikos atsaku 2021 m. remtas ekonomikos atsigavimas, o laikinų neatidėliotinų paramos priemonių apimtis sumažėjo nuo 3,3 % BVP 2020 m. iki 2,1 % 2021 m. Priemonės, kurių Kroatija ėmėsi 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės biudžeto priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 ir 2021 m., daugiausia buvo laikinos arba joms buvo kompensacinių priemonių. Be to, kai kurios 2021 m. Vyriausybės priimtos diskrecinės priemonės nebuvo laikinos arba joms nebuvo kompensacinių priemonių, kurias iš esmės sudarė fizinių asmenų pajamų ir įmonių pelno mokesčių sumažinimas, iš viso sudarantis 0,5 % BVP. Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2021 m. valdžios sektoriaus skola sudarė 79,8 % BVP;

(14) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos 2022 m. konvergencijos programoje pateiktos biudžeto projekcijos, 2022 m. yra atsargus, o vėliau – palankus. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2022 m. išaugs 3,0 %, o 2023 m. – 4,4 %. Tuo tarpu Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2022 m. realiojo BVP augimas bus didesnis – 3,4 %, o 2023 m. – mažesnis – 3,0 %, o skirtumas daugiausia rodo mažesnius Kroatijos valdžios institucijų lūkesčius 2022 m., susijusius su realiojo namų ūkių vartojimo augimu. 2022 m. konvergencijos programoje Vyriausybė numato, kad 2022 m. nominalusis deficitas šiek tiek sumažės iki 2,8 % BVP, o 2023 m. – iki 1,6 % BVP. Šis nedidelis sumažėjimas 2022 m. daugiausia rodo ekonominės veiklos augimą ir daugelio neatidėliotinų priemonių panaikinimą. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2022 m. sumažės iki 76,2 %, o 2023 m. – iki 71,7 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2022 ir 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas atitinkamai sudarys 2,3 % BVP ir 1,8 % BVP. Jis yra mažesnis nei 2022 m. prognozuojamas deficitas ir didesnis nei 2023 m. deficitas, prognozuojamas konvergencijos programoje, daugiausia dėl mažesnio išlaidų, kurias Komisija numato 2022 m. bendrajam pagrindinio kapitalo formavimui ir kitoms išlaidoms, lygio. Be to, Komisijos prognozėje numatomas šiek tiek mažesnis pajamų ir išlaidų lygio pokytis, susijęs su infliacijos perspektyvų skirtumu. Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2022 m. bus mažesnis – 75,3 %, o 2023 m. didesnis – 73,1 %.

Remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze, numatoma, kad vidutinio laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis bus 2,2 %. Tačiau šis įvertis neapima ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų Kroatijos ekonomikos augimą, poveikio;

(15) 2022 m. Vyriausybė palaipsniui panaikino daugumą priemonių, kurių imtasi reaguojant į COVID-19 krizę, taigi numatoma, kad laikinų neatidėliotinų paramos priemonių apimtis sumažės nuo 2,1 % BVP 2021 m. iki 0,4 % 2022 m. Valdžios sektoriaus deficitui 2022 m. poveikį daro priemonės, kurių imtasi siekiant kovoti su ekonominiu ir socialiniu energijos kainų kilimo poveikiu; Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad jos sudaro 0,4 % BVP 2022 m. ir 0,2 % BVP 2023 m.[14] Šias priemones daugiausia sudaro socialiniai pervedimai skurdesniems

[14] Duomenys rodo tų priemonių, kurių imtasi nuo 2021 m. rudens, metinių biudžeto išlaidų lygį, įskaitant einamąsias pajamas ir išlaidas, taip pat, kai aktualu, kapitalo išlaidų priemones.

namų ūkiams, parama įmonėms ir netiesioginių energijos vartojimo mokesčių mažinimas. Šios priemonės daugiausia yra laikinos. Vis dėlto, jei energijos kainos aukštos liks ir 2023 m., kai kurių iš šių priemonių galiojimas galėtų būti tęsiamas. Kai kurios iš šių priemonių, visų pirma visuotinai mažinami netiesioginiai energijos mokesčiai, nėra tikslinės. Valdžios sektoriaus deficitą taip pat veikia išlaidos, susijusios su laikinos apsaugos teikimu iš Ukrainos perkeltiems asmenims, kurios pagal Komisijos 2022 m. pavasario prognozę turėtų sudaryti 0,1 % BVP 2022 m. ir 0,1 % BVP 2023 m.[15];

(16) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Kroatijai[16] 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Taryba taip pat rekomendavo Kroatijai kontroliuoti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą. Ji Kroatijai taip pat rekomendavo, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutiniu laikotarpiu ir tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą;

(17) remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze ir Kroatijos 2022 m. konvergencijos programoje pateikta informacija numatoma, kad 2022 m. fiskalinės politikos kryptis (-1,8 % BVP) išliks remiamojo pobūdžio, kaip rekomendavo Taryba[17]. Kroatija planuoja toliau remti ekonomikos atsigavimą pasinaudodama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms finansuoti, kaip rekomendavo Taryba. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai, palyginti su 2021 m., turėtų padidėti 0,5 procentinio punkto BVP. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2022 m. turėtų sudaryti 0,4 procentinio punkto[18]. Todėl Kroatija planuoja išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis bendrai fiskalinės politikos krypčiai 2022 m. turėtų sudaryti 1,0 procentinio punkto. Šis didelis skatinamasis poveikis apima papildomą poveikį tų priemonių, kuriomis siekiama mažinti ekonominį ir socialinį energijos kainų padidėjimo poveikį (0,4 % BVP), taip pat iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidas (0,1 % BVP), o prie grynųjų einamųjų išlaidų augimo taip pat turėtų prisidėti ir didesnės tarpinio vartojimo išlaidos, iš dalies atspindinčios padidėjusią infliaciją. Todėl, remiantis

---

15 Daroma prielaida, kad bendras iš Ukrainos į ES perkeltų asmenų skaičius iki 2022 m. pabaigos palaipsniui pasieks 6 mln., o jų geografinis pasiskirstymas apskaičiuojamas remiantis esamos diasporos dydžiu, santykiniu priimančiosios valstybės narės gyventojų skaičiumi ir faktiniu iš Ukrainos perkeltų asmenų pasiskirstymu visoje ES nuo 2022 m. kovo mėn. Biudžeto išlaidų vienam asmeniui įverčiai yra grindžiami Komisijos Jungtinio tyrimų centro parengtu mikromodeliavimo modeliu „Euromod“ ir apskaičiuoti atsižvelgiant tiek į piniginius pervedimus, į kuriuos asmenys gali turėti teisę, tiek į išmokas natūra, kaip antai švietimo ir sveikatos priežiūros srityse.

16 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Kroatijos konvergencijos programos, OL C 304, 2021 7 29, p. 48.

17 Neigiamas (teigiamas) rodiklio ženklas atitinka per didelį (per mažą) pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinio laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją (stabdomąją) fiskalinę politiką.

18 Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės šiek tiek stabdomąjį 0,1 procentinio punkto BVP poveikį.

dabartiniais Komisijos įverčiais, 2022 m. Kroatija nepakankamai kontroliuoja nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;

(18) Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis bus -0,7 % BVP, remiantis prielaida, kad politika nesikeis[19]. Numatoma, kad Kroatija 2023 m. toliau naudosis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas atsigavimas, finansuoti. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai turėtų padidėti 0,5 procentinio punkto, palyginti su 2022 m. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų šioks toks skatinamasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,1 procentinio punkto[20]. Be to, 2023 m. nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimas turės iš esmės neutralų -0,2 procentinio punkto poveikį bendrai fiskalinės politikos krypčiai. Tai apima kai kurių priemonių, kuriomis siekiama spręsti padidėjusių energijos kainų (0,2 % BVP) klausimą, laipsniško panaikinimo poveikį. Todėl iš esmės neutralus nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų poveikis iš dalies priklauso nuo laipsniško priemonių, kuriomis siekiama mažinti energijos kainų kilimo poveikį, panaikinimo, kaip planuojama šiuo metu;

(19) 2022 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas palaipsniui sumažės iki 1,6 % BVP 2024 m. ir iki 1,2 % iki 2025 m. Todėl planuojama, kad iki 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas išliks mažesnis nei 3 % BVP. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. sumažės, konkrečiai, iki 68,9 % 2024 m. ir iki 66,9 % 2025 m. Remiantis Komisijos analize, vidutiniu laikotarpiu skolos tvarumo rizika atrodo vidutinė;

(20) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Jos padeda spręsti visus ekonominius ir socialinius uždavinius, 2019 ir 2020 m. per Europos semestrą nustatytus Kroatijai skirtose Tarybos rekomendacijose, šalia jai skirtų rekomendacijų, kurios pateiktos iki plano priėmimo datos, arba didelę jų dalį;

(21) visų pirma plane atsižvelgiama į konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas ir numatytos reformos, kuriomis siekiama sustiprinti biudžeto sistemą, aktyvios darbo rinkos politikos priemonės ir švietimo reforma, kuria siekiama pagerinti galimybes gauti išsilavinimą ir švietimo kokybę bei aktualumą darbo rinkos poreikiams. Problemos, su kuriomis susiduria Kroatijos sveikatos priežiūros sistema, ypač paveikta COVID-19 pandemijos, sprendžiamos priemonėmis, skirtomis veiksmingumui, kokybei, prieinamumui ir finansiniam tvarumui gerinti. Be to, plane atsižvelgiama į šaliai skirtas rekomendacijas tose srityse: siekiama mažinti energetikos sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro, didinti bendrą energijos vartojimo efektyvumą ir sutelkti investicijas į darnųjį transportą ir skaitmeninę infrastruktūrą bei paslaugas. Be to, plane numatytos plataus užmojo priemonės, kuriomis siekiama didinti viešojo administravimo ir teisingumo sistemos veiksmingumą, užkirsti kelią korupcijai, ją

[19] Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinio laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

[20] Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės šiek tiek stabdomąjį 0,1 procentinio punkto BVP poveikį.

nustatyti ir panaikinti, gerinti verslo aplinką ir remti investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas bei jų politinę svarbą;

(22) tikimasi, kad Kroatijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas prisidės prie tolesnės žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos pažangos. Priemonėms, kuriomis Kroatijoje remiamas klimato srities tikslų įgyvendinimas, skiriama 40,3 % visų plano asignavimų, o priemonėms, kuriomis remiamas skaitmeninių tikslų įgyvendinimas, – 20,4 % visų plano asignavimų. Visapusiškas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas laikantis atitinkamų tarpinių ir siektinų reikšmių padės Kroatijai greitai atsigauti nuo COVID-19 krizės padarinių, o kartu sustiprins jos atsparumą. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą už planą platesnę ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(23) Kroatija dar nepateikė partnerystės sutarties ir kitų sanglaudos politikos programavimo dokumentų[21]. Pagal 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1060 Kroatija programuodama 2021–2027 m. sanglaudos politikos fondus turi atsižvelgti į atitinkamas jai skirtas rekomendacijas. Tai yra iš sanglaudos politikos fondų gautinos finansinės paramos veiksmingumo gerinimo ir kuo didesnės pridėtinės vertės užtikrinimo prielaida, be to, taip skatinamas šių fondų ir kitų Sąjungos priemonių bei fondų tarpusavio koordinavimas, papildomumas ir darna. Sėkmingas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir sanglaudos politikos programų įgyvendinimas taip pat priklauso nuo to, ar bus pašalintos kliūtys investicijoms, kad būtų remiama žalioji ir skaitmeninė pertvarka ir darnus teritorinis vystymasis;

(24) reaguojant į Versalio deklaracijoje ES valstybių ar vyriausybių vadovų suteiktą įgaliojimą, planu „REPowerEU“ siekiama kuo greičiau palaipsniui panaikinti Europos Sąjungos priklausomybę nuo iškastinio kuro importo iš Rusijos. Todėl palaikant dialogą su valstybėmis narėmis nustatomi tinkamiausi nacionalinio, regioninio ir ES masto projektai, investicijos ir reformos. Šiomis priemonėmis siekiama mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro ir atsisakyti iškastinio kuro importo iš Rusijos;

(25) Kroatija įsipareigojo iki 2033 m. laipsniškai atsisakyti elektros energijos gamybai naudojamų anglių. 2020 m. Kroatija pasiekė 28 % bendro galutinio energijos suvartojimo dalį, kurią sudaro atsinaujinančių išteklių energija, t. y. viršijo savo 20 % tikslą. Kroatija turi sparčiau mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, be kita ko, pramonės sektoriuje, mažinti priklausomybę nuo energijos importo iš Rusijos ir imtis priemonių integracijai į bendrąją rinką skatinti. 2021 m. Rusijos dujų importas sudarė 22 % viso tiekiamų gamtinių dujų kiekio, o 57 % importuota per naują suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalą (veikiantį nuo 2021 m. pradžios). Dujos ir nafta atitinkamai sudaro 30,3 % ir 33,7 % Kroatijos energijos rūšių derinio. Investicijas į naują su dujomis susijusią infrastruktūrą ir tinklus rekomenduotina, kai įmanoma, parengti ateities iššūkiams siekiant užtikrinti ilgalaikį jų tvarumą, kai ateityje bus keičiama jų paskirtis ir pereinama prie tvaraus kuro.

[21] 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės. OL L 231, 2021 6 30, p. 159.

Kalbant apie atsinaujinančiosios, saugios ir įperkamos energijos plėtojimą, išlieka didelis vėjo ir saulės energijos, kuri sudaro apie 2,1 % energijos rūšių derinio (atitinkamai 13 % ir 1 % visų įrengtųjų elektros energijos gamybos pajėgumų), ir geoterminių energijos šaltinių potencialas. Pagrindiniai energijos sistemos efektyvumo, tiekimo saugumo ir rinkos integracijos gerinimo aspektai yra šie: supaprastinti leidimų išdavimo atsinaujinantiesiems energijos ištekliams procedūras, remti energetikos bendrijų plėtrą ir paankstinti investicijas į atsinaujinančiuosius energijos išteklius, be kita ko, namų ūkiuose ir mažos apimties sistemose.

Siekiant paremti žaliąją pertvarką, reikės toliau modernizuoti elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklus, o investicijos į elektros energijos kaupimą bus labai svarbios valdant energetikos sistemą, kurios didelę dalį sudaro atsinaujinančiųjų išteklių energija. Taip pat būtina gerinti šildymo ir vėsinimo sektorių, visų pirma pereinant nuo iškastiniu kuru grindžiamų centralizuoto ir individualaus šildymo sistemų prie atsinaujinančiųjų energijos išteklių tiesiogiai arba pasitelkiant elektros energijos gamybą;

(26) Energijos vartojimo efektyvumo srityje būtina imtis priemonių, siekiant paspartinti pastatų fondo pastatų renovaciją, efektyviai energiją vartojančių būstų pasiūlą, visų pirma socialinių būstų, pakeisti dujinius ir skysto kuro katilus šilumos siurbliais ir kitais efektyvesniais ir ekologiškesniais sprendimais. Be to, reikia imtis daugiau veiksmų, siekiant sumažinti Kroatijos transporto sektoriaus priklausomybę nuo naftos, visų pirma didinant viešojo transporto naudojimą ir toliau jį žalinant, naudojant intelektines transporto sistemas, diegiant elektros ir vandenilio įkrovimo stoteles ir transportą platesniu mastu, investuojant į judumo infrastruktūrą ir didinant visai netaršių ir mažataršių transporto priemonių naudojimą. Siekiant įgyvendinti 55 % tikslo priemonių rinkinio tikslus, reikės toliau didinti užmojus mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį ir energijos vartojimo efektyvumą;

(27) nors dėl spartesnio perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir iškastinio kuro atsisakymo keliuose sektoriuose susidarys didelių restruktūrizavimo išlaidų, tam, kad sumažintų socioekonominį pertvarkos poveikį labiausiai paveiktuose regionuose, įgyvendindama sanglaudos politiką Kroatija gali pasinaudoti Teisingos pertvarkos mechanizmu. Be to, siekdama pagerinti įsidarbinimo galimybes ir sustiprinti socialinę sanglaudą Kroatija gali pasinaudoti „Europos socialiniu fondu +“;

(28) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2022 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė[22] atspindėta toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;

(29) 2020 m. liepos 10 d. Kroatijos kuna buvo įtraukta į Europos valiutos kurso mechanizmą II (VKM II) kaip parengiamasis žingsnis siekiant įsivesti eurą. Siekdamos išsaugoti ekonominį ir finansinį stabilumą ir pasiekti aukštą tvarios ekonominės konvergencijos lygį, Kroatijos valdžios institucijos įsipareigojo įgyvendinti konkrečias politikos priemones kovos su pinigų plovimu, verslo aplinkos, viešojo sektoriaus valdymo ir teismų srityse. Kroatijos pažanga, padaryta vykdant būtinus reikalavimus, kad šalis galėtų įsivesti eurą, bus įvertinta 2022 m. Europos Komisijos ir Europos Centrinio Banko konvergencijos ataskaitose,

[22] Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

REKOMENDUOJA Kroatijai 2022 ir 2023 m. imtis šių veiksmų:

1. 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį, atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir pabėgėliams iš Ukrainos. Būti pasirengusiai einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą, be kita ko, naudojantis EGADP, „RePowerEU“ ir kitų ES fondų lėšomis. Laikotarpiu po 2023 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę.

2. Toliau įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą laikantis tarpinių ir siektinų reikšmių, įtrauktų į 2021 m. liepos 20 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimą. Pateikti 2021–2027 m. sanglaudos politikos programavimo dokumentus, kad būtų galima baigti šias derybas su Komisija ir pradėti juos įgyvendinti.

3. Įvairinti iškastinio kuro importą ir mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro. Spartinti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrą, visų pirma sutelkiant dėmesį į vėjo, saulės ir geoterminius išteklius, be kita ko, vykdant nedidelio masto atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą ir plėtojant energetikos bendrijas, visų pirma supaprastinant administracinio leidimo ir leidimų išdavimo procedūras. Toliau modernizuoti elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklus ir investuoti į elektros energijos kaupimą. Aktyviau mažinti energijos paklausą didinant energijos vartojimo efektyvumą, daugiausia gyvenamuosiuose pastatuose, ir mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro šildymo ir transporto sektoriuose.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė